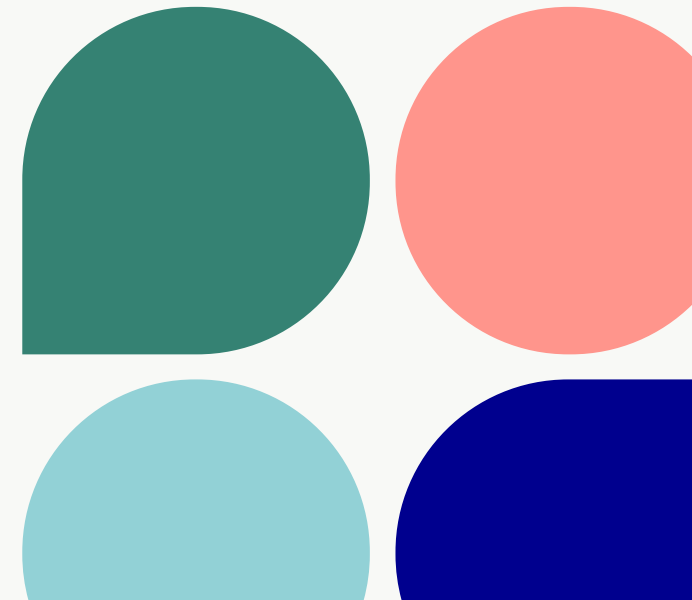

Valvontaviranomaisen havainnot perustason avosairaanhoidon toimivuudesta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiantuntijalausuntopyyntö (O 41/2023 vp)

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 6.2.2026

Hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin järjestämät avosairaanhoidon palvelut

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 51.1 §:n mukainen yhteyden saaminen perusterveydenhuollon yksikköön

- Haasteita useilla alueilla kuten palvelukysynnän ennakoimaton vaihtelu, yhteydenottokanavien ruuhkat, henkilöstön poissaolot, lomakaudet.

Terveydenhuoltolain 51 a §:n 1 momentin mukainen perusterveydenhuoltoon kuuluvaan kiireettömään hoitoon pääsy

- Haasteita useilla alueilla kuten vastaanottoaikojen vähyys, lainsäädännön vastaisesti jonoon asettaminen, palvelujen keskittyminen. Tietojärjestelmähaasteita tietojen saatavuudessa.

Henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden vaihtelu.

**Hoitoon pääsy ei voi toteutua,
mikäli potilas ei saa yhteyttä
palveluun.**

Työterveyshuoltojärjestelmän ja yksityisesti rahoitetun avosairaanhoidon palvelut

**Työnantajien järjestämät
työterveyshuoltojärjestelmän kautta tuotetut
avosairaanhoidon palvelut**

- Yksittäisiä ilmoituksia lakisääteisen työterveyshuollon järjestämisestä tai potilaan hoidosta tai kohtelusta

**Yksityisesti rahoitetut ja osin Kela-korvauksella
tuetut avosairaanhoidon palvelut**

- Ilmoitukset koskeneet pääsääntöisesti yksittäisen potilaan hoitoa tai kohtelua ja ammattihenkilön ammatinharjoittamista.

Hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin sekä Kelan järjestämät opiskeluterveydenhuollon palvelut

- Useilla hyvinvointialueilla etenkin psykologija lääkäripula vaikeuttavat palvelujen järjestämistä.
- Kelaa koskeva opiskeluterveydenhuollon valvonta-asia on kesken. Valvonta kohdistuu yhteydensaannin toteutumiseen, hoitoon pääsyyn ja potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992, potilaslaki) 4.1 §:n mukaisessa hoitoon pääsyn ajankohdan ilmoittamiseen.

Palvelujen riittävä saatavuus

Palveluja on saatavilla riittävästi ja oikea-aikaisesti. Palveluihin pääsee matalalla kynnyksellä eri kanavia pitkin, ne on järjestetty riittävän lähellä potilasta ja alueellinen tasa-arvo toteutuu.

Onnistunut hoidon tarpeen arvio

Ammatilliseen osaamiseen ja hoitosuositukseen perustuva sujuva hoidon järjestämisen kanava toimii sujuvasti.

Ammatti- henkilöiden riittävä saatavuus

Potilas pääsee hoidon tarpeen arvion mukaisen ammattihenkilön hoitoon. Ammattihenkilöiden sitouttaminen pitkäaikaisiin hoitosuhteisiin.

Ammatti- henkilöiden työnjaon kehittäinen

Esim. ammatinharjoittaja- ja tiimityömallit, erikoislääkärikonsultaation hyvä saatavuus, asiantuntijasairaanhoitajien sekä sairaanhoitajien rajatun lääkkeenmääräämisen hyödyntäminen.
Moniammatillisuus!

Valvonnan haasteita

Yleiset huomiot

- Terveystenhuoltolain perusterveydenhuoltoon kuuluvaan kiireettömään hoitoon pääsyä koskevan sääntelyn toistuva muuttuminen viime vuosina.
- Hoitoon pääsyn tietojen raportointia koskevat haasteet hyvinvointialueilla osin heikentävät rekisteritiedon luotettavuutta.

Lainsäädännön epätarkkuus

- Terveystenhuoltolain 51.1 §:n mukaisen hoitoon pääsyn ajankohdan ilmoittaminen (milloin ajankohta tulee ilmoittaa)
- Potilaslain lain 4.1 §:n mukainen hoitoon pääsyn ajankohdan ilmoittamisen tarkkuus (pvm/klo, kk)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 4.1 §:n mukaista palveluiden järjestämistä lähellä asiakkaita on valvonnallisesti vaikeaa arvioida

Ylitarkastaja Anne Lindfors-Niilola